

‘พื้นฐานการทำ วิจัยเชิงคุณภาพ’

Basic Qualitative Research

เขียนโดย **ดร.ขวัญใจ วงศ์ช่วย**

Author: Dr. Kwanjai Wongchuay

คู่มือปฏิบัติจริง
คุณภาพเยี่ยม

คำนำ

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นระเบียบวิธีวิจัยที่มีคุณค่าอย่างยิ่งในการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ทางสังคม สุขภาพ และมนุษยศาสตร์อย่างลึกซึ้ง แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นเรื่องที่นักวิจัยหลายท่าน โดยเฉพาะนักวิจัยมือใหม่ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และบุคลากรทางสุขภาพที่ต้องการทำวิจัย มักรู้สึกว่าเป็นเรื่องที่ซับซ้อนและเข้าถึงยาก

eBook เล่มนี้จัดทำขึ้นเพื่อเรียบเรียงเนื้อหาด้านระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพอย่างเป็นระบบ โดยผู้เขียนได้รวบรวมองค์ความรู้จากตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พร้อมเพิ่มเติมตัวอย่างในบริบทการพยาบาลและสุขภาพ และจัดเรียงเนื้อหาใหม่ให้ผู้อ่านสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

เนื้อหาทั้ง 14 บทในเล่มนี้ครอบคลุมตั้งแต่รากฐานทางปรัชญาของการวิจัยเชิงคุณภาพ กระบวนทัศน์ 3 แนวทาง หัวใจสำคัญของกระบวนทัศน์ หลักการรังสรรค์วิทยา หลักการสำคัญของระเบียบวิธีวิจัย ปรากฏการณ์วิทยาเชิงตีความ ชาติพันธุ์วรรณา การวิจัยเชิงเล่าเรื่อง เครื่องมือการวิจัยและการสะท้อนคิด การตรวจสอบสามเส้า แบบของการวิจัยเชิงคุณภาพ รูปแบบและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ไปจนถึงจริยธรรมการวิจัย โดยทุกบทมีตัวอย่างจริงจากงานวิจัยด้านสุขภาพและพยาบาลศาสตร์ เพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพการประยุกต์ใช้อย่างชัดเจน

ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่า eBook เล่มนี้จะเป็นประโยชน์แก่นักวิจัย นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พยาบาลวิจัย และผู้สนใจทุกท่าน ในการทำความเข้าใจการวิจัยเชิงคุณภาพอย่างเป็นระบบและนำไปใช้ในงานวิจัยของตนเองได้อย่างมั่นใจ หากมีข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นใด ๆ ผู้เขียนยินดีรับฟังเพื่อนำไปปรับปรุงในโอกาสต่อไป

ดร.ขวัญใจ วงศ์ช่วย ผู้เขียน

สารบัญ

01

บทที่ 1

แนวคิดและหลักการของการวิจัยเชิงคุณภาพ

02

บทที่ 2

กระบวนการขั้น 3 แนวทางในการวิจัยเชิงคุณภาพ

03

บทที่ 3

หัวใจสำคัญของกระบวนการ

04

บทที่ 4

หลักการรังสรรค์วิทยา (Constructionism)

05

บทที่ 5

หลักการสำคัญของระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ

06

บทที่ 6

ปรากฏการณ์วิทยาเชิงตีความ (Hermeneutic Phenomenology)

07

บทที่ 7

ชาติพันธุ์วรรณา (Ethnography)

08

บทที่ 8

การวิจัยเชิงเล่าเรื่อง (Narrative Inquiry)

09

บทที่ 9

เครื่องมือการวิจัยและการสะท้อนคิด (Reflexivity)

10

บทที่ 10

การตรวจสอบสามเส้า (Data Triangulation)

11

บทที่ 11

แบบของการวิจัยเชิงคุณภาพ

12

บทที่ 12

รูปแบบและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

13

บทที่ 13

เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

14

บทที่ 14

จริยธรรมการวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงคุณภาพ

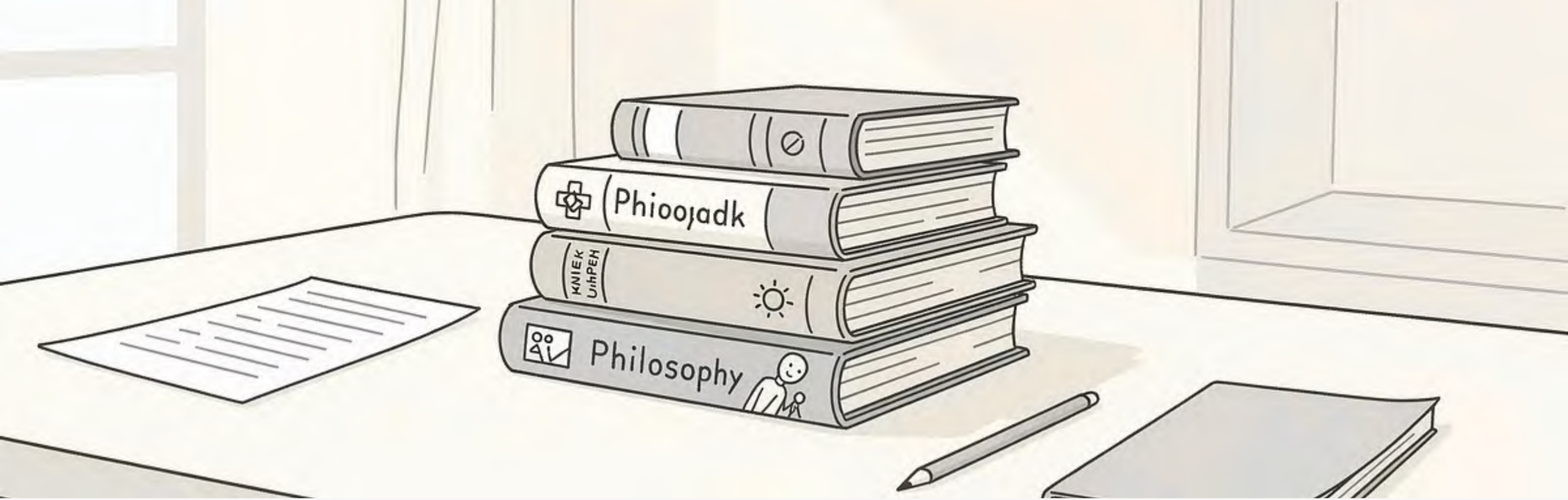
ขั้นตอนและวิธีการรวบรวมข้อมูล

Qualitative Research Methodology: Steps and Data Collection Methods

การวิจัยเชิงคุณภาพมุ่งทำความเข้าใจประสบการณ์ มุมมอง และความหมายที่ผู้ให้ข้อมูลให้ความสำคัญ

การเก็บข้อมูลที่เหมาะสมช่วยให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและสะท้อนบริบทจริงของปรากฏการณ์ได้อย่างครบถ้วน

เครื่องมือและวิธีการที่เลือกใช้ควรสอดคล้องกับคำถามวิจัยและเป้าหมายของการศึกษา

บทที่ 1

แนวคิดและหลักการของการวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงคุณภาพมีรากฐานมาจากแนวคิดเรื่อง **กระบวนทัศน์ (Paradigm)** ซึ่ง Thomas Kuhn นำเสนอใน *The Structure of Scientific Revolution* (1967) เป็นกรอบแนวคิดที่กำหนดวิถีการมองโลกและการแสวงหาคำตอบเชิงวิทยาศาสตร์

ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและ **Grounded Theory** พัฒนาขึ้นโดย Barney Glaser และ Anselm Strauss (1965) ร่วมกับ Juliet Corbin ถือเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของการวิจัยเชิงคุณภาพสมัยใหม่

การวิจัยเชิงคุณภาพให้ความสำคัญกับความหมาย ประสบการณ์ และบริบททางสังคมของผู้ให้ข้อมูลเป็นหลัก

นักวิจัยจึงต้องใช้การสังเกต การสัมภาษณ์ และการตีความอย่างละเอียดเพื่อทำความเข้าใจปรากฏการณ์จากมุมมองของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

แนวทางนี้เหมาะสำหรับการศึกษาปรากฏการณ์ที่ซับซ้อนและไม่สามารถอธิบายได้ด้วยตัวเลขเพียงอย่างเดียว

รากฐานทางปรัชญาของการวิจัยเชิงคุณภาพ

ภววิทยา (Ontology)

ตั้งคำถามเกี่ยวกับ **ธรรมชาติของความเป็นจริง (Reality)** ว่าสิ่งที่เรารู้มีธรรมชาติอย่างไร เป็นรากฐานที่นำไปสู่การพัฒนาทฤษฎี

วิธีวิทยา (Methodology)

กระบวนการที่นักวิจัยใช้ **เก็บรวบรวมข้อมูล** จากมุมมองภายนอก (Etic) หรือภายใน (Emic) โดยต้องระวังอคติ (Prejudice)

ญาณวิทยา (Epistemology)

ความเป็น **องค์ความรู้ที่แท้จริง** ทำความเข้าใจว่าเรารู้อะไรได้อย่างไร และความรู้ที่ได้มีความน่าเชื่อถือเพียงใด

รากฐานทั้งสามมิตินี้ช่วยให้นักวิจัยกำหนดมุมมองต่อปรากฏการณ์ได้อย่างชัดเจนและเป็นระบบ

เมื่อเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างความจริง วิธีการ และความรู้ งานวิจัยจะมีความลึกซึ้งและตีความได้รอบด้านมากขึ้น

ดังนั้น การวิจัยเชิงคุณภาพจึงเน้นการทำความเข้าใจความหมายจากประสบการณ์จริงของผู้ให้ข้อมูลเป็นสำคัญ

ความเชื่อมโยง Ontology – Theory – Grounded Theory

ทั้ง 3 รากฐาน (Ontology, Methodology, Epistemology) มีความสัมพันธ์กันเป็นระบบ โดย **Grounded Theory** ทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมระหว่างทฤษฎีกับองค์ความรู้ที่แท้จริง สิ่งที่เราเชื่อว่าเป็นจริง (Ontology) จะนำไปสู่วิธีการค้นหาความจริง (Methodology) และสุดท้ายสร้างองค์ความรู้ (Epistemology)

เมื่อมองในเชิงการวิจัย Grounded Theory ช่วยให้แนวคิดทางทฤษฎีค่อย ๆ งอกขึ้นจากข้อมูลจริงที่เก็บจากภาคสนาม

กระบวนการนี้ทำให้นักวิจัยเชื่อมโยงประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลเข้ากับกรอบความคิดที่อธิบายปรากฏการณ์ได้อย่างเป็นระบบ

ดังนั้น การเข้าใจความสัมพันธ์ของทั้งสามรากฐานจึงช่วยให้การตีความข้อมูลมีความลึกซึ้งและน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น

ตัวอย่าง บทที่ 1

ตัวอย่าง: Ontology ในชีวิตจริง

มาดูกันว่าแนวคิด **ภววิทยา (Ontology)** มีอิทธิพลต่อการกำหนดคำถามและแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ ในประเด็นทางสังคมอย่างไร

ปรากฏการณ์ที่ศึกษา: ความยากจน

การทำความเข้าใจ "ความยากจน" มีความหมายและประสบการณ์ที่แตกต่างกันไปตามมุมมอง

มุมมองภววิทยา (Ontology)

วัตถวิสัย: ความยากจนเป็นสิ่งที่มืออยู่จริงและวัดได้ (เช่น รายได้) **อัตวิสัย:** ความยากจนคือ ประสบการณ์ส่วนบุคคลที่ถูกตีความ

คำถามวิจัยที่ได้

จากวัตถวิสัย: "ครัวเรือนมีรายได้เฉลี่ยเท่าไร?" **จากอัตวิสัย:** "ผู้คนนิยมและประสบกับความยากจนอย่างไร?"

เมื่อผู้วิจัยเข้าใจมุมมองภววิทยาได้ชัดเจน คำถามวิจัยจะมีความแม่นยำและสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการศึกษาอย่างแท้จริง

การเลือกกรอบคิดที่เหมาะสมยังช่วยกำหนดวิธีเก็บข้อมูล การตีความข้อมูล และการสรุปผลให้มีความน่าเชื่อถือมากขึ้น

ดังนั้น Ontology จึงไม่ใช่เพียงแนวคิดเชิงทฤษฎี แต่เป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของการออกแบบงานวิจัยเชิงคุณภาพในชีวิตจริง

บทที่ 1

แนวคิดสำคัญในการวิจัยเชิงคุณภาพ

Holistic – ความรู้จริงอย่างเป็นองค์รวม

การทำความเข้าใจปรากฏการณ์อย่างครบทุกมิติ ไม่ตัดบริบทออกจากการศึกษา

Embedded Multiple Cases – หลายชุมชน หลายผู้รู้

การศึกษาหลายชุมชน หลายผู้รู้ หลายหลังคาเรือน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายและครอบคลุม

Generalization – การเป็นตัวแทน

ทำให้ข้อค้นพบสามารถเป็นตัวแทนของปรากฏการณ์ที่กว้างขึ้นได้ มาจาก "สามัญ + อากา" หรือ Generalized + Action

แนวคิดเหล่านี้ช่วยให้นักวิจัยมองเห็นความสัมพันธ์ของผู้คน สถานที่ และประสบการณ์ได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

เมื่อออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ จึงควรคำนึงถึงทั้งบริบท ความหลากหลาย และความหมายที่ซ่อนอยู่ในข้อมูล

สิ่งสำคัญคือการตีความข้อมูลอย่างรอบด้าน เพื่อให้ผลการวิจัยสะท้อนความจริงทางสังคมได้ใกล้เคียงที่สุด

Axiology คืออะไร? และทำไมนักวิจัยต้อง รู้จักมัน

รากฐานปรัชญาด้านที่ 4 ที่นักวิจัยเชิงคุณภาพมักมองข้าม – แต่ขาดไม่ได้

บทที่ 1 · AXIOLOGY

ประวัติและที่มาของ Axiology

ปรัชญากรีกโบราณ

นักปรัชญาอย่างเพลโตและอริสโตเติลเริ่มสำรวจคุณค่าทางจริยธรรม ความดี และสุนทรียะ โดยถือเป็นรากฐานแรกของอักษิโอลยี

ศตวรรษที่ 19

Axiology ก่อตั้งขึ้นเป็นสาขาปรัชญาที่แยกจากกัน โดยมีการวิเคราะห์คุณค่า และทฤษฎีคุณค่าอย่างเป็นระบบ

ปรัชญาวิจัยสมัยใหม่

Axiology กลายเป็นส่วนสำคัญในการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเน้นย้ำถึงบทบาทของค่านิยมและจริยธรรมของนักวิจัย

Axiology: จริยศาสตร์ & สุนทรียศาสตร์ในการวิจัย

จริยศาสตร์ (Ethics)

ศึกษาความถูกต้อง คุณธรรม และความรับผิดชอบในการทำวิจัย เน้นความซื่อสัตย์ การปกป้องผู้มีส่วนร่วม และความโปร่งใส

สุนทรียศาสตร์ (Aesthetics)

สำรวจคุณค่าด้านความงาม การนำเสนอที่น่าสนใจ และการสื่อสารข้อมูลให้เข้าถึงง่าย สร้างความเข้าใจผ่านการออกแบบ

Axiology คืออะไร?

คุณค่าวิทยา (Axiology) เป็นสาขาปรัชญาที่ตั้งคำถามว่า "คุณค่าและจริยธรรมมีบทบาทอย่างไรในการวิจัย?" ไม่ใช่แค่เรื่องความดีหรือความงาม แต่หมายถึงการตระหนักว่านักวิจัยเองก็เป็น "มนุษย์ที่มีคุณค่าในตัว" เสมอ

คำถามหลักของ Axiology

คุณค่า (Values) ของนักวิจัยส่งผลต่อกระบวนการวิจัยอย่างไร? และเราจะจัดการกับสิ่งนั้นได้อย่างไร?

ตำแหน่งใน 4 รากฐาน

Axiology เป็นเสาหลักที่ 4 ต่อจาก Ontology, Epistemology และ Methodology รวมกันเป็นกรอบคิดปรัชญาที่สมบูรณ์

ทำความเข้าใจ "ตำแหน่งแห่งที่" (Positionality)

ตำแหน่งแห่งที่ (Positionality) ของนักวิจัยคือจุดยืนส่วนตัวและอัตลักษณ์ที่หล่อหลอมมุมมองและวิธีตีความข้อมูล การตระหนักถึงสิ่งนี้เป็นหัวใจสำคัญของ Axiology ในงานวิจัยเชิงคุณภาพ

ภูมิหลัง

ชาติพันธุ์ เพศ วัฒนธรรม

ความเชื่อ

คุณค่าส่วนตัว อุดมการณ์

ประสบการณ์

เรื่องราวชีวิต การเรียนรู้

พลวัตทางอำนาจ

ความสัมพันธ์กับผู้ถูกวิจัย

บทบาทนักวิจัย: Insider vs. Outsider

จุดยืนของคุณในการวิจัยเชิงคุณภาพ สำคัญกว่าที่คิด

Insider: คนวงใน

ข้อดี: เข้าใจบริบทเชิงลึก เข้าถึงข้อมูลละเอียดอ่อน **ความท้าทาย:** เสี่ยงต่ออคติส่วนตัว ขาดความเป็นกลาง

Outsider: คนนอก

ข้อดี: มีความเป็นกลางสูง เห็นภาพรอบด้าน **ความท้าทาย:** อาจตีความผิดพลาด สร้างความไว้วางใจยาก

Axiology ช่วยให้คุณตระหนักถึง "ตำแหน่งแห่งที่" และผลกระทบต่อผลการวิจัย

Reflexivity (การสะท้อนคิด) สำคัญไฉน?

การสะท้อนคิด (Reflexivity) คือการที่นักวิจัยพิจารณาบทบาท อคติ และอิทธิพลของตัวเองที่มีต่อการวิจัยอย่างลึกซึ้ง แตกต่างจากการ สะท้อนผล (Reflection) ที่เน้นแค่ผลลัพธ์

01

ตั้งคำถาม

ท้าทายสมมติฐานและอคติส่วนตัว

02

สังเกตตัวเอง

ตระหนักถึงอารมณ์และปฏิกิริยา

03

บันทึก

จดบันทึกความคิดและกระบวนการ

04

ปรับมุมมอง

นำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์อย่างรอบด้าน

Reflexivity vs. Reflection: ต่างกันอย่างไร?

ความสับสนที่พบบ่อยในหมู่นักวิจัย Axiology ช่วยให้แยกแยะความแตกต่างนี้ได้

การสะท้อนผล (Reflection)

พิจารณา **สิ่งที่เกิดขึ้น** และสิ่งที่เรียนรู้จากสถานการณ์นั้นๆ (มักเน้นที่เหตุการณ์ภายนอก)

ในงานวิจัย: ทบทวนกระบวนการเก็บข้อมูล, ผลการวิเคราะห์, หรือข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น

การสะท้อนคิด (Reflexivity)

พิจารณา **บทบาทของตัวนักวิจัย** อคติ ความเชื่อ และผลกระทบที่มีต่อการวิจัยอย่างลึกซึ้ง

ในงานวิจัย: ตระหนักว่าพื้นเพส่วนตัวส่งผลต่อการตีความข้อมูล หรือการตั้งคำถามอย่างไร

สมุดบันทึกการสะท้อนคิด (Reflexive Journal)

เครื่องมือที่ช่วยให้นักวิจัยเชิงคุณภาพได้สำรวจและบันทึกความคิด อารมณ์ อคติ และมุมมองส่วนตัวที่มีต่อกระบวนการวิจัย เป็นสิ่งสำคัญในการเพิ่มความน่าเชื่อถือและเข้าใจ "ตำแหน่งแห่งที่" ของคุณ

บันทึกอะไร?

ความคิด, ความรู้สึก, อคติ, ข้อสันนิษฐาน, การตัดสินใจระหว่างวิจัย

เมื่อไหร่?

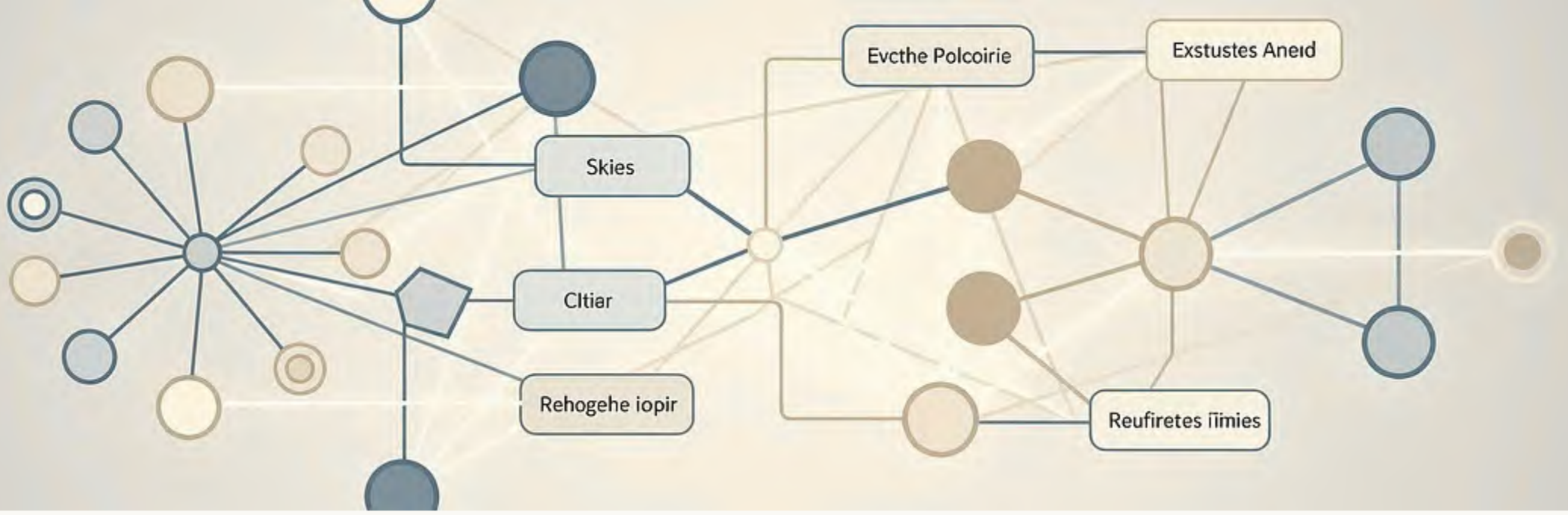
เขียนเป็นประจำ: ก่อนเริ่ม, ระหว่างเก็บข้อมูล, หลังวิเคราะห์ข้อมูล

ตัวอย่างคำถาม?

"มุมมองส่วนตัวของฉันส่งผลต่อการตีความข้อมูลนี้อย่างไร?"

ประโยชน์

สร้างความโปร่งใส, เพิ่มความน่าเชื่อถือ, พัฒนาความตระหนักรู้ในตนเอง

Axiology ในกรอบคิดการวิจัยต่างๆ

คุณค่าของนักวิจัยส่งผลต่อการวิจัยอย่างไรในแต่ละกรอบคิดปรัชญา? Axiology ช่วยให้เราเข้าใจบทบาทที่แตกต่างกัน

ปฏิฐานนิยม (Positivism)

เชื่อในการแสวงหาความจริงเชิงวัตถุวิสัย จึงพยายามกำจัดอคติและคุณค่าส่วนตัวของนักวิจัยออกไป เพื่อความเที่ยงตรง

ตีความนิยม (Interpretivism)

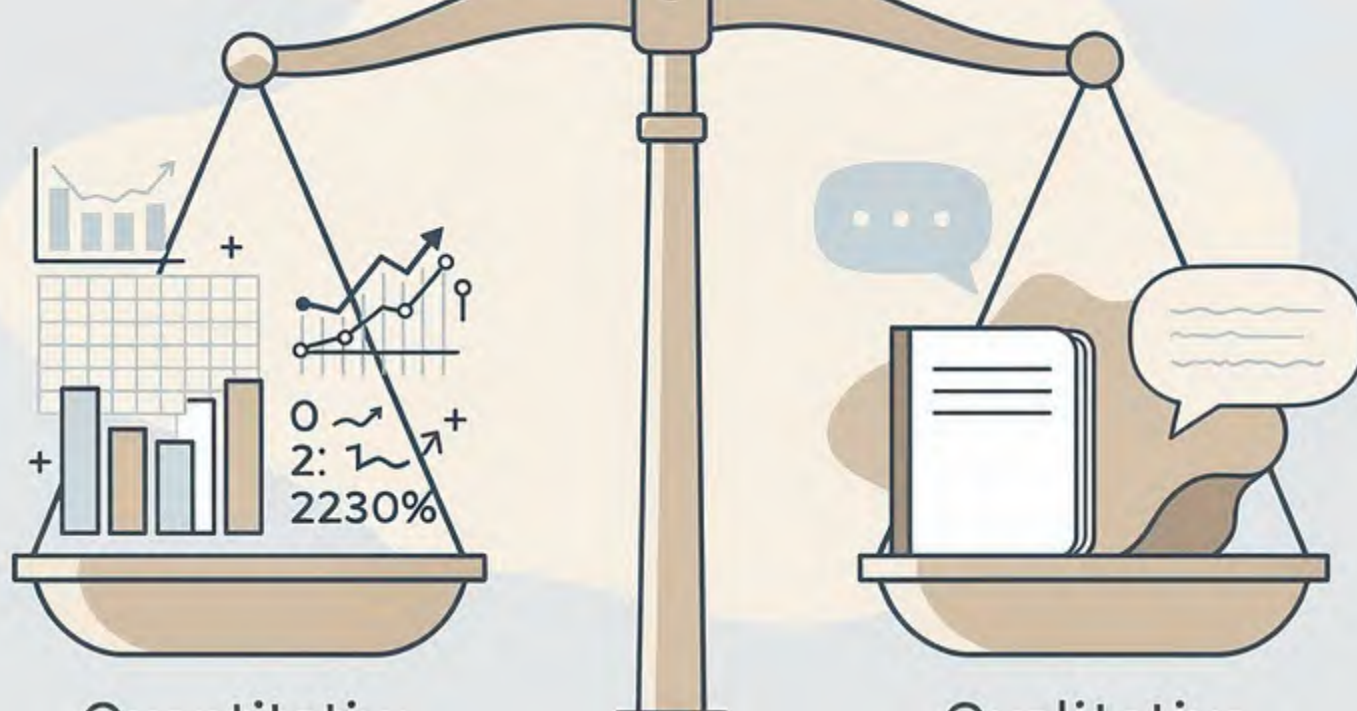
ยอมรับว่าคุณค่าของนักวิจัยมีผลต่อการตีความความหมายเชิงอัตวิสัย สะท้อนคิดถึงอิทธิพลของตนเองต่อการวิจัย

ทฤษฎีวิพากษ์ (Critical Theory)

คุณค่าเป็นแกนหลักของการวิจัย เน้นความมุ่งมั่นเพื่อความยุติธรรมทางสังคม และการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างอย่างแข็งขัน

สรรสร้างนิยม (Constructivism)

คุณค่าถูกร่วมสร้างขึ้นผ่านปฏิสัมพันธ์ นักวิจัยและผู้ถูกวิจัยร่วมกันสร้างความเข้าใจและตีความผลลัพธ์

เชิงปริมาณ vs เชิงคุณภาพ มองคุณค่าต่างกันอย่างไร?

เชิงปริมาณ

Value-free – พยายามกำจัดอคติของนักวิจัยออกจากกระบวนการ มุ่งความเป็นกลางและวัตถุวิสัยสูงสุด

เชิงคุณภาพ

Value-laden – ยอมรับว่าคุณค่าของนักวิจัยอยู่ในงานวิจัยเสมอ เน้น **Awareness** และ **Positionality** แทนการปฏิเสธ

การวิจัยเชิงคุณภาพไม่ได้มองว่าคุณค่าของนักวิจัยเป็น "ปัญหา" แต่เป็นสิ่งที่ต้องรับรู้และสื่อสารอย่างโปร่งใส

3 ประเด็นสำคัญของ Axiology ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

1

การเลือกหัวข้อวิจัย

หัวข้อที่เลือกศึกษาสะท้อนค่านิยม ความสนใจ และมุมมองของนักวิจัยโดยตรง ไม่มีหัวข้อใดที่ "เป็นกลาง" อย่างแท้จริง

2

ความสัมพันธ์กับผู้ให้ข้อมูล

นำสู่ประเด็นจริยธรรมสำคัญ ได้แก่ **Informed Consent, Confidentiality** และ **Reciprocity** ต่อผู้เข้าร่วมวิจัย

3

การตีความข้อมูล

ต้องใช้ **Reflexivity** และ **Reflexive Journal** เพื่อตรวจสอบว่าคุณค่าของเราส่งผลต่อการตีความอย่างไร

จริยธรรมหลักในการวิจัยเชิงคุณภาพ

หัวใจสำคัญในการทำวิจัยอย่างรับผิดชอบ คือการยึดมั่นในหลักจริยธรรม 3 ประการนี้ เพื่อปกป้องสิทธิ์และศักดิ์ศรีของผู้เข้าร่วมวิจัย

1

การให้ความยินยอมโดยมีข้อมูลครบถ้วน (Informed Consent)

ผู้เข้าร่วมต้องเข้าใจวัตถุประสงค์ ขั้นตอน ความเสี่ยง และประโยชน์ของงานวิจัยอย่างถ่องแท้ มีสิทธิ์ปฏิเสธหรือถอนตัวได้ตลอดเวลา

2

การรักษาความลับ (Confidentiality)

ปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เข้าร่วมวิจัย ใช้ชื่อสมมติและจำกัดการเข้าถึงข้อมูล เพื่อความปลอดภัยและความเป็นส่วนตัว

3

การตอบแทน (Reciprocity)

นักวิจัยมีพันธกิจที่จะตอบแทนผู้เข้าร่วมหรือชุมชน อาจเป็นการแบ่งปันผลลัพธ์ สร้างประโยชน์ หรือการยอมรับคุณูปการ

📌 อย่าลืม! คณะกรรมการจริยธรรม (IRB/Ethics Committee) มีบทบาทสำคัญในการทบทวนและอนุมัติ เพื่อให้มั่นใจว่าการวิจัยเป็นไปตามหลักจริยธรรมเสมอ

พลวัตทางอำนาจในการวิจัยเชิงคุณภาพ

พลวัตทางอำนาจ (Power Dynamics) คือความไม่สมดุลระหว่างนักวิจัยกับผู้เข้าร่วม ซึ่งส่งผลต่อการเก็บข้อมูล การตีความ และจริยธรรม

- นักวิจัยในฐานะผู้เชี่ยวชาญ
ผู้เข้าร่วมอาจรู้สึกด้อยกว่า ทำให้สิ่งที่จะแสดงความคิดเห็นที่แตกต่าง
- อุปสรรคทางภาษาและวัฒนธรรม
การตีความผิดพลาด หรือผู้เข้าร่วมไม่สามารถสื่อสารได้อย่างเต็มที่
- อำนาจเชิงสถาบัน
การวิจัยที่ได้รับการสนับสนุน อาจสร้างแรงกดดันต่อผู้เข้าร่วม
- การเข้าถึงและการควบคุมข้อมูล
นักวิจัยมีอำนาจในการกำหนดว่าข้อมูลใดจะถูกนำเสนอ

ตัวอย่างในชีวิตจริง: เลนส์ที่มองไม่เห็น

พยาบาลหัวหน้าห้องฉุกเฉิน (ER) ศึกษาประสบการณ์ของพยาบาลใหม่ – อาจตีความข้อมูลผ่าน "เลนส์ผู้นำ" โดยไม่รู้ตัว

→ ตำแหน่ง (Position)

ฐานะหัวหน้าทำให้มองพยาบาลใหม่ผ่านความคาดหวังของผู้บริหาร

→ การรับรู้ (Awareness)

การเขียน Reflexive Journal ช่วยให้ตระหนักถึง "เลนส์" นี้และระบุไว้ในงานวิจัยอย่างโปร่งใส

ตัวอย่างที่ 2: นักวิจัยในชุมชนของตนเอง 🏠

นักวิจัยชาติพันธุ์ที่ศึกษาชุมชนของตนเอง — อาจมองข้ามอคติและความทำทนายเฉพาะจาก "มุมมองคนใน"

การเก็บข้อมูล

เข้าถึงง่าย สร้างความไว้วางใจเร็ว แต่เสี่ยงมองข้ามประเด็นสำคัญ

การตีความ

เข้าใจบริบทลึกซึ้ง แต่ต้องระวังอคติส่วนตัว

จริยธรรม

ความรับผิดชอบสูงต่อชุมชน การปกป้องข้อมูลเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง